

هدف اصلی پژوهش حاضر، یافتن پاسخ برای این سوال است که، چه عواملی بر روی رفتار قلمروپایی ساکنین مجتمع‌های مسکونی تأثیرگذار است؟ همچنین این سوال که چه رابطه‌ای بین طرح کالبدی مجتمع‌های مسکونی و رفتار قلمروپایی ساکنین آنها وجود دارد؟ برای پاسخ به این سوالات و تدوین یک چارچوب نظری به مرور پیشینه تحقیق پرداخته شد. بر اساس این مرور مشخص شد که رفتار قلمروپایی دارای چند ویژگی مشخص است: اول، در همه آنها به مکان‌ها یا محدوده‌های جغرافیایی اشاره شده است. دوم، در بسیاری از آنها تلویحاً به نیازها و انگیزه‌هایی اشاره شده که رفتار قلمروی آنها را برآورده می‌کند. سوم، در تمامی تعاریف به مسئله مالکیت یک مکان یا محدوده اشاره شده است. چهارم، رفتار قلمروی مستلزم شخصی کردن مکان با علامت‌گذاری است. پنجمین ویژگی قلمرو این است که می‌تواند از آن افراد یا گروه‌ها باشد. ششمین نکته‌ای که در بسیاری از تعاریف به آن اشاره شده مسئله تجاوز و دفاع از قلمرو است. با مرور اینگونه مطالعات مشخص شد که چهار عامل بر روی رفتار قلمروپایی افراد تأثیرگذار است. این چهار عامل در قالب مدل مفهومی رساله صورت‌بندی شد. عوامل شخصی، بافت اجتماعی، زمینه کالبدی و عوامل قومی- فرهنگی بر روی رفتار قلمروپایی تأثیرگذار هستند. برای آزمون مدل مفهومی رساله از روش تحقیق همبستگی استفاده شد. انتخاب و مطالعه متغیرها از نظر فاصله زمانی، مقطعی بود. سه مجتمع مسکونی کوی امام خمینی (ره)، آیت‌الله کاشانی و سعیدیه از طریق نمونه‌گیری تصادفی جهت مطالعه انتخاب شدند. جامعه آماری پژوهش، ساکنین سه مجتمع مسکونی فوق بودند. از این تعداد مطابق معیارهای برآورد حجم نمونه، تعداد ۱۵۶ نفر به روش کاملاً تصادفی انتخاب و مورد مطالعه قرار گرفتند. آزمودنی‌ها به پرسشنامه محقق ساخته‌ای که عوامل مؤثر بر رفتار قلمروپایی ساکنین را می‌سنجید، پاسخ دادند. یافته‌های تحقیق نشان داد که در مجموع، عوامل شخصی و اجتماعی بیشترین تأثیر را بر روی رفتار قلمروپایی ساکنین دارند. پس از این دو عامل، عوامل کالبدی و قومی- فرهنگی قرار دارند.

کلمات کلیدی:

محیط، رفتار قلمروپایی، خلوت، فضای شخصی، بافت اجتماعی، زمینه کالبدی، مجتمع مسکونی